

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

Prooemium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12945

M. FAB. QUINTILIANI
D E
INSTITUTIONE ORATORIA
LIBER DUODECIMUS.

P R O O E M I U M.

Ventum est ad partem operis destinati longe gravissimam. Cujus equidem onus si tantum opinione prima concipere potuissem, quanto me premi ferens sentio, maturius consuluissem vires meas. ¹ Sed initio pudor omittendi quæ promiseram tenuit: mox quanquam per singulas prope partes labor cresceret, ne perderem quæ jam effecta erant, per omnes difficultates animo me sustentavi. Quare nunc quoque, licet major quam unquam moles premat, tamen prospicienti finem mihi constitutum est vel deficere potius, quam desperare. ² Fefellit autem, quod initium à parvis ceperamus: mox velut aura sollicitante provecti longius, dum tantum nota illa, & plerisque artium scriptoribus tractata præcipimus, nec adhuc à littore procul videbamur, & multos circa velut iisdem se ventis credere ausos habebamus. ³ Jam cum *eloquendi rationem* novissime repertam, paucissimi-
misque

Oratores finit Cato, *virum bonum dicendi peritum*. Superioribus igitur libris Fabius oratori tribuit dicendi peritiam, hoc libro oratoris mores format: officiaque præscribit: quo nomine est summo opere commendandus, quia partem ab omnibus prætermisam tractavit. *Turneb.*

¹ *Sed initio.*] Cum proposuit *magnitudinem & difficultatem*, attentionem conciliavit: nunc vero causas affert quamobrem institutum opus non omiserit. erat enim pollicitus institutionem oratoriam suis familiaribus, ut scribit in præfatione.

& alioqui turpe erat desistere, cum propinquus esset finis. *Idem.*

² *Fefellit autem.*] Aperit causas erroris: ac reliqua quæ dixit, à *metaphora nautica* sunt desumpta, est tamen quibusdam in partibus *allegoria*. *Idem.*

³ *Jam cum eloq.*] Ait *rationem eloquendi* novissime repertam, quia antiqui oratores utebantur oratione horrida, nec in usu erat compositio numerosa, quæ primum est reperta à *Thrasymacho & Georgia*, deinde emendata ab *Isocrate*. *Idem.*

misque tentatam ingressi sumus, rarus qui jam procul à portu recessisset, reperiebatur. ¹ Postquam vero nobis ille, quem instituebamus, orator, à dicendi magistris dimissus, aut suo jam impetu fertur, aut majora sibi auxilia ex ipsis sapientiæ penetralibus petit: quam in altum sinus ablati, sentire cœpimus. ² Nunc cœlum undique & undique pontus. Unum modo in illa immensa vastitate cernere videmur M. Tullium, qui tamen ipse, quanvis tanta atque ita instructa nave hoc mare ingressus, contrahit vela, ³ inhibetque remos, & de ipso demum genere dicendi quo sit usus perfectus orator, fatis habet dicere. At nostra temeritas etiam mores ei conabitur dare, & assignabit officia. Ita nec antecedentem consequi possumus, & longius eundem est, ut res feret. Probabilis tamen cupiditas honestorum, & velutioris ⁴ audaciæ est tentare quibus paratior venia est.

¹ Postquam vero.] Superioribus libris ea tractavit Fabius, quæ doceri solent à rhetoribus, hoc libro quæ etiam studia ejus esse debeant, explicat: docet jus civile discendum, philosophiamque. Idem.

² Nunc cœlum undique.] Hemistichium est ex quinto Æneidos, quo significat Virg. navem esse in medio mari. Idem.

³ Inhibetque remos.] Inhibentur remi & naves, quum non solum remi sustinentur, sed potius navis in contrarium agitur, id est in puppim navigatur. Præterea se comparat cum Cicerone, partemque ab eo & ab aliis prætermittam se tractaturum pollicetur. Idem.

⁴ Audaciæ.] Alii, Audentiæ.

C A P. I.

Non posse oratorem esse nisi virum bonum.

It ergo nobis orator quem instituimus, is qui à M. Ca-
Stone finitur, *vir bonus dicendi peritus*. Verum id quod ille
posuit prius, etiam ipsa natura potius ac majus est, utique
vir bonus, non eo tantum, quod si vis illa dicendi malitiam
instruxerit, nihil sit publicis privatisque rebus perniciosius
eloquentia, sed nos quoque ipsi, qui pro virili parte confer-
re ali-

Cæteri rhetores hanc partem omiserunt, quia temporibus Socratis à philosophia separata fuit eloquentia.

Fabius autem philosophiam moralem conatur oratori asserere, quem negat esse posse sine morum probitate. Turneb.

H h 4

I Quoque